

Nr 190.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 25 § 4 och 5 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker; given Stockholms slott den 25 februari 1921.

Under åberopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att antaga bilagda förslag till förordning om ändrad lydelse av 25 § 4 och 5 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
Enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

A. E. M. Ericsson.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 25 § 4 och 5 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 (nr 87) angående beskattning av socker.

Häriigenom förordnas, att 25 § 4 och 5 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker skola hava följande ändrade lydelse:

25 §.

4. Dagarvode utgår av statsmedel under tjänstetiden till förste kontrollör med femton och till annan kontrollör med tio kronor, dock att, där annan kontrollör än förste kontrollör under kalendermånad eller del därav tjänstgjort längre tid än i medeltal åtta timmar om dagen, särskild ersättning för överskjutande antal timmar utgår med en krona tjugufem öre för timme. Förste kontrollör erhåller dessutom, om resa förekommer, rese- och traktamentsersättning enligt fjärde klassen i gällande resereglemente för varje gång, han inträder i tjänstgöring eller från en till annan fabrik förflyttas. Förordnas förste kontrollör att verkställa förrättning under tid, då han ej är inkallad till tjänstgöring, erhåller han dels dagarvode med femton kronor, dels ock reseersättning enligt fjärde klassen i resereglementet.

5. Är fabrik belägen utom stad, köping eller municipalsamhälle, vare tillverkaren pliktig att, på anmodan av Kungl. Maj:ts befallningshavande, åt envar av den vid fabriken anställda kontrollpersonal till pris av en krona om dagen upplåta ett eldat, städat samt med nödiga möbler och sängkläder försett boningsrum, beläget i fabriken närhet. Oavsett fabriken belägenhet vare tillverkare ock skyldig att, på anmodan av Kungl. Maj:ts befallningshavande, åt envar av kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot en ersättning

av två kronor femtio öre om dagen. De i detta mom. omförmälda ersättningsbelopp avdragas från det vederbörande tillkommande arvode och tillhandahållas tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1921.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1921.*

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL,
statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST,
HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

T. f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Ericsson, anförde
härefter:

*Framställ-
ning från
förste kon-
trollörerna
vid sockertill-
verkningen.*

I en till Konungen ställd, till kontrollstyrelsen ingiven skrivelse
hava förste kontrollörerna vid sockertillverkningen i riket hemställt om
förhöjning i det till dem utgående dagarvode samt därvid till stöd för
sin framställning anfört följande.

Förste kontrollörernas dagarvode hade till sin nuvarande storlek
bestämts redan år 1906. Av en ansökningen bifogad tabell framginge,
att förste kontrollörs arvode då jämfördes med, ja, sattes något högre
än postmästares av 2:dra klass samma år bestämda avlöningsförmåner.
Numera tillhörde emellertid såväl postmästare av 2:a klass som de
med dessa jämförda nya befattningshavarna, förste kontrollör vid post-
och telegrafverket, 14 lönegraden. Efter den nya löneregleringen med
de affärsdrivande verken uppbure förste kontrollör vid sockerbeskatt-
ningen samma löneförmåner som tjänstemän i 6 lönegraden, eller så-
lunda lokomotivförare och trädgårdsmästare vid statens järnvägar samt
linjemästare vid telegrafverket — samtliga förut tillhörande betjänt-
klassen. Denna disproportion kändes mycket betryckande för förste
kontrollörerna.

För dessas vidkommande hade dessutom sedan 1906 även en för-
ändring till det sämre ägt rum därigenom, att ersättningen till till-
verkaren för tillhandahållen kost löjts från en (1) krona till en (1)
krona 50 öre per dag. Utav de 10 raffinaderier, som 1906 vore i drift,
hade 5 nedlagts, med den följd att arbetet för förste kontrollörerna vid de
återstående raffinaderierna fördubblats. Å andra sidan vore förste kon-
trollörerna vid råsockerfabrikerna i olikhet med dem vid raffinaderierna,

vilka hade årstjänst och tillfölje därav vore bosatta i tjänstgöringsorten, belastade med en del extra utgifter för bostadshyra, bränsle m. m. å den tillfälliga tjänstgöringsorten. På grund av bostadsbristen vore det endast med stor svårighet bostad stode att erhålla och då till ett högt uppdrevet för varje år stegrad pris. Samtidigt kvarstode utgiften för bostad åt sådan förste kontrollörs familj på den plats, där han hade sin huvudsakliga förvärvsverksamhet förlagd. Då driften vid råsockerfabrikerna genom förbättringar och omläggningar blivit allt intensivare, hade detta haft till följd att kampanjerna väsentligen förkortats sedan 1906. En kampanj numera på 6 veckor motsvarade en sådan på 3 à 4 månader förut. Det bleve för förste kontrollörerna vid råsockerfabrikerna ett visserligen årligt återkommande, men tillfälligt arbete av mycket kort varaktighet, som borde betalas högre än de stadigvarande befattningarna vid raffinaderierna, så att de extra utgifterna bleve dem ersatta. Det vore på alla områden praxis, att sådant tillfälligt arbete betalades högre. Ytterligare ville de erinra, att en förste kontrollör vid råsockerfabrik på grund av sin årligen inträffande bortavaro från hemorten för kontrolltjänstens utförande i de flesta fall ej kunde förskaffa sig stadigvarande andra inkomster under övriga delar av året. Med stöd av vad sålunda anförts anhölle förste kontrollörerna, att Kungl. Maj:t täcktes för 1921 års riksdag föreslå en sådan ökning av arvodet till dem, att denna ökning motsvarade den löneförhöjning, som beviljats sådana statens befattningshavare, med vilka förste kontrollörerna 1906 i lönehänseende jämnstälts.

Desslikes hava jämväl ett 70-tal av de vid sockertillverkningen tjänstgörande kontrollörerna i särskild skrivelse anhållit om sådan reglering av den dem tillkommande avlöningen, att de komme i åtnjutande av full compensation för dyrtiden, och hava de därvid anfört följande.

Som ett första stöd för sin anhållan ville kontrollörerna uppdraga en jämförelse med statens övriga affärsdrivande verks personal. Av en ansökningen vidfogad tabell framginge, att de kontrollörer vid sockerbeskattningen, som tjänstgjorde hela året om, år 1906 varit i löneavseende jämnställda med postexpeditör av 2:dra lönegraden, vars avlöningsförmåner emellertid år 1920 med icke mindre än 4,609 kronor överstege sockerkontrollörernas. Numera uppbure sådana vid statens affärsdrivande verk anställda, som förut räknats till betjäntklassen, såsom banvakter, stationskarlar vid statens järnvägar och brevbärare av 1:a och lägsta lönegraden m. fl., samma och t. o. m. högre avlöning än sockerkontrollör vid raffinaderi. Härav funne kontrollörerna det med

Framställning från kontrollörer vid sockertillverkningen.

all tydlighet framgå, hur de i ekonomiskt avseende blivit tillbakasatta och sålunda i högre grad än andra befattningshavare i statens tjänst själva fått under krigs- och dyrtidsåren bära en stor del av dyrtidsbördan under ständig försakelse. Särskilt för den kontrollör, som vore familjeförsörjare och icke hade någon annan inkomst än den kontrolltjänsten gäve, verkade den tilltagande dyrtiden så pass betungande, att oro för framtiden föreläge, ty det arvode av 8 kronor per dag, som sockerkontrollör åtnjöte, kunde i dessa dyrtider, då utgiftsposterna för hyror, skatter, lyse, bränsle, skodon och kläder m. m. ständigt stege, icke längre anses tillfredsställande. Tillika kunde med fog erinras, att av de 10 raffinaderier, som år 1906 varit i drift, 5 hade nedlagts, varigenom kontrollarbetet för kontrollörerna nära nog fördubblats och hade kontrolltjänsten sålunda blivit i hög grad ansträngande. Sockerkontrollörerna hade icke heller någon sammanslutning och hade därför icke i likhet med andra statens befattningshavare kunnat göra sig hörda uti ekonomiska frågor och därför enligt här ovan gjorda jämförelse fått stanna efter t. o. m. de lägre statstjänarna.

Kontroll-
styrelsen.

Kontrollstyrelsen har med överlämnande av berörda skrivelser till en början beträffande den av *förste kontrollörerna* gjorda framställningen anfört i huvudsak följande:

»Nu gällande bestämmelser rörande ersättningen till förste kontrollörerna vid sockertillverkningen återfinnas i förordningen den 11 oktober 1907, angående beskattning av socker (nr 87). Enligt denna förordnings 25 § 4 mom., som fått sin nuvarande lydelse genom nådiga förordningen den 9 maj 1919 (nr 223), utgår dagarvode av statsmedel under tjänstetiden till förste kontrollör med 12 kronor. Förste kontrollör erhåller dessutom, om resa förekommer, rese- och traktamentsersättning enligt fjärde klassen i gällande rese-reglemente för varje gång, han inträder i tjänstgöring eller från en till annan fabrik förflyttas. Förordnas förste kontrollör att verkställa förrättning under tid, då han ej är inkallad i tjänstgöring, erhåller han bland annat dagarvode med 12 kronor.

Enligt förordningen om beskattning av socker den 2 juni 1905, 25 § 4 mom., hade förste kontrollörernas arvode likaledes utgått med 12 kronor om dagen, dock endast under första hälften av tillverkningsåret, under det att dagarvodet, därest förste kontrollör varit inkallad mer än sex månader av året, under återstående delen av året utgick med allenast 8 kronor. I Kungl. Maj:ts till riksdagen avlätna proposition den 6 mars 1905 (nr 76) med förslag till denna förordning hade dock Kungl. Maj:t på tillstyrkan av den centrala kontrollmyndigheten föreslagit, att dagarvodet skulle utgå med 12 kronor under hela tillverkningsåret. Bevillningsutskottet vid 1905 års riksdag hade emellertid i sitt i ärendet avgivna betänkande (nr 21) framhållit, att de förste kontrollörer, som voro anställda vid raffinaderierna och följaktligen i olikhet

med vad som ägde rum vid råsockerbruken tjänstgjorde året om, skulle enligt den av Kungl. Maj:t föreslagna beräkningsgrunden komma att uppbära en ersättning av tillhoppa 4,380 kronor, vilken ersättning i förhållande till det arbete, som ålåg dessa tjänstemän, och de kompetensvillkor, som å dessa ställdes, syntes utskottet något för hög. Med en ersättning beräknad till 8 kronor om dagen för tjänstgöringstid, som överstege 6 månader, skulle avlöningen komma att uppgå till 3,640 kronor om året, vilket syntes fullt tillräckligt. Detta blev också riksdagens beslut och utfärdades alltså 1905 års förordning i enlighet härmed.

Förordningen den 11 oktober 1907 medförde inga förändringar i bestämmelserna om det förste kontrollörerna tillkommande arvudet. Dock infördes i 4 mom. av 25 § ett kompletterande stadgande av de förutvarande ersättningsbestämmelserna, av innehåll att, därest förste kontrollör förordnas att verkställa förrättning under den tid, då han ej är inkallad till tjänstgöring, han skall erhålla dels dagarvode med tolv kronor, dels ock reseersättning enligt fjärde klassen i resereglementet.

Redan i december 1909 anhöll emellertid förste kontrollörerna hos Kungl. Maj:t, att dagarvode till dem måtte — såsom Kungl. Maj:t i proposition till 1905 års riksdag föreslagit — utgå med tolv kronor om dagen under hela tillverkningsåret, och erinrade de därvid, bland annat, om att avlöningen utginge såsom dagarvode och att förste kontrollör icke blott saknade semester utan även vid sjukdomstillfällen ginge förlustig all med tjänsten förenad inkomst. De voro icke ens såsom sockerfabrikernas arbetare och tjänstemän under arbetet olycksfallsförsäkrade, ehuru de givetvis löpte samma risk som dessa.

Över denna framställning hördes, bland andra, kontroll- och justeringsstyrelsen, som därvid tillstyrkte densamma under framhållande av det makt-påliggande arbetet för de vid raffinaderierna tjänstgörande förste kontrollörerna. Styrelsen fann tillika, att ett med 12 kronor om dagen utgående arvodesbelopp ej heller vore i och för sig för högt, i synnerhet då arvodestagaren endast förordnades tillsvidare under högst ett år och således ej vore berättigad till någon pension. Framställningen föranledde emellertid icke till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I oktober 1910 framlade emellertid förste kontrollörerna ånyo samma begäran hos Kungl. Maj:t. Vid ärendets föredragning i statsrådet yttrade chefen för finansdepartementet, bland annat, följande.

Frågan om dagarvodena till förste kontrollörerna syntes, sedan föregående framställningen gjorts, hava kommit i en något annan belysning efter de meddelanden, som kontrollstyrelsen lämnat om svårigheterna att få förste kontrollörsbefattningarna besatta med fullt kvalificerade personer. Enligt vad departementschefen inhämtat sammanhängde dessa svårigheter närmast därmed, att för kontrollarbetets effektiva utförande erfordrades en viss vetenskaplig utbildning, som i regel icke stode till buds mot en ersättning, som då bjödes för ifrågavarande arbete, och vilka svårigheter icke kunde förväntas bli mindre i framtiden utan snarare tvärtom. På den grund hade departementschefen blivit övertygad om angelägenheten därav, att åtgärder vidtoges för att förbättra nämnda tjänstemäns avlöningsförmåner. Det syntes nämligen

eljest vara att befara, att man vid rekryteringen av kåren ifråga understundom kunde bliva nödsakad att ställa sina fordringar på dessa tjänstemäns skicklighet lägre än som för det allmänna vore nyttigt, vilket givetvis icke finge inträffa.

I proposition (nr 91) vid 1911 års riksdag föreslog alltså Kungl. Maj:t, att dagarvodet till förste kontrollör skulle utgå med 12 kronor under hela tjänstgöringstiden. De åberopade skälen fann även riksdagen vara tillfyllest och biföll vad Kungl. Maj:t föreslagit (skriv. nr 68). Den i anledning härav utfärdade förordningen den 12 maj 1911 (nr 33) angående ändring i 25 § 4 mom. av 1907 års sockerbeskattningsförordning stadgade sålunda, att dagarvodet till förste kontrollör skulle utgå med 12 kronor under hela tjänstgöringstiden. Slutligen hava bestämmelserna om förste kontrollör, vid inställelse till tjänstgöring eller vid förflyttning, tillkommande rese- och traktementsersättning, som i ett för allt uti 1905 års sockerbeskattningsförordning fastställdes till 10 kronor och i 1907 års förordning höjdes till 15 kronor, undergått sådan ändring genom förordningen den 9 maj 1919 (nr 223), att dylik ersättning nu utgår enligt fjärde klassen i gällande resereglemente.

Enligt vad den sålunda givna redogörelsen för utvecklingen av förste kontrollörernas arvoden utvisar, har således, bortsett från den år 1911 genomförda arvodesutjämningen för vissa förste kontrollörer, arvodet till sitt belopp icke undergått någon förändring sedan det i 1905 års förordning bestämdes. Givetvis fick det då sin storlek med hänsyn till de vid nämnda tid rådande ekonomiska förhållanden. Dessa senare hava emellertid, som känt är, undergått så avsevärda förändringar, att de år 1905 tillmätta arvoden ingalunda numera kunna anses lämna avsett vederlag åt dessa statens befattningshavare. Styrelsen anser sig också böra erinra därom, att den centrala kontrollmyndigheten i sitt den 15 december 1910 avgivna utlåtande i ärendet rörande dagarvodet till förste kontrollörerna framhöll, att ett dagarvode till dem på 12 kronor redan då icke kunde anses för högt. De år från år alltjämt stegrade levnadsomkostnaderna, den normala prisstegringen, böra sålunda föranleda till en löneförbättring för dem. Såsom styrelsen i annat sammanhang haft tillfälle erinra, ligger det största vikt vid att kontrollen vid sådana tillverkningar, som direkt eller indirekt tillföra staten avsevärda inkomster, utövas på effektivast möjliga sätt och icke eftersättas. För uppnående av detta syftemål anser sig styrelsen, som finner den av sökandena gjorda jämförelsen med vissa kategorier av de vid de affärsdrivande verken anställda falla utanför föreliggande spörsmål, böra oavsett denna jämförelse föreslå, att dagarvodet för samtliga förste kontrollörer vid sockertillverkningen, som äro inkallade till tjänstgöring, höjes till 15 kronor. Denna höjning i arvodet torde böra tillkomma såväl förste kontrollörerna vid raffinaderierna som även förste kontrollörerna vid råsockerfabrikerna. Sant är visserligen, att avsevärt högre anspråk, bland annat viss teknisk bildning, ställas på de förra. Men de senare måste likaväl kompenseras ej mindre för den avkortade kampanjen vid råsockerfabrikerna än jämväl för det av denna avkortning föranledda väsentligt ökade arbete, som för dem tillkommit, sedan deras arvode år 1905 bestämdes.

Såsom en given följd av den nu föreslagna förhöjningen i arvodet för förste kontrollör, som är inkallad till tjänstgöring, torde arvodet till förste

kontrollör, som förordnas att verkställa förrättning under tid, då han ej är inkallad till tjänstgöring, jämväl böra höjas från 12 kronor till 15 kronor.»

Vidkommande den av *kontrollörerna* gjorda framställningen har kontrollstyrelsen anfört i huvudsak följande:

»Jämväl rörande ersättningen till sockerkontrollörerna återfinnas bestämmelserna därom i förordningen den 11 oktober 1907, 25 § 4 mom. Detta moment innefattar, jämlikt förordningen den 9 maj 1919 (nr 223) angående ändrad lydelse av samma moment, sådana bestämmelser, att dagarvodel till kontrollör utgår av statsmedel under tjänstetiden med 8 kronor, dock att, där kontrollör under kalendermånad eller del därav tjänstgjort längre tid än i medeltal åtta timmar om dagen, särskild ersättning för överskjutande antal timmar utgår med en krona för timme.

Den tidigare behandlingen av hithörande förhållanden framgår av följande redogörelse.

Enligt § 15 i förordningen den 30 maj 1873 om beskattning av vitbetssockertillverkningen i riket skulle »uppsyningsman» — såsom sockerkontrollörernas benämning då var — uppbära fem riksdaler i arvode samt åtnjuta fri bostad på fabriken bekostnad, varjämte fabriken skulle vara skyldig att tillhandahålla uppsyningsman kost för ett fixt belopp av en riksdaler 50 öre per dygn. Dessa arvodesförmåner, i huvudsak bibehållna även i sockerskatteförordningen av den 16 juni 1882 (§ 15), höjdes enligt förordningen av den 19 maj 1893 (§ 14) i så måtto, att det kontanta arvodet fastställdes till sex kronor, varjämte fabriken skulle tillhandahålla den kontrollör, som så önskade, kost för ett nedsatt pris av en krona. Förmånen av fri bostad kvarstod såsom förut. Emellertid undergingo de sålunda gällande bestämmelserna genom införandet av förordningen den 2 juni 1905 om beskattning av socker en ej oväsentlig förändring till kontrollörernas nackdel. Visserligen bibehölls i förordningens 25 § dagarvodel vid samma belopp som förut, eller 6 kronor, men den hittillsvarande förmånen av fri bostad bortogs. I stället stadgades, att kontrollörerna skulle erlagga en krona om dagen för logi, i de fall där sådant av fabriken ombesörjdes, varjämte ersättningen för kost höjdes från en till två kronor; och nu gällande förordning i ämnet av den 11 oktober 1907 gjorde ej annan ändring i berörda bestämmelser än att enligt dess 25 § kostpenningarna nedsattes till förutvarande belopp av en krona för person och dygn. Huruom denna ersättning sedermera (år 1917) höjts till 1 krona 50 öre skall nedan i annat sammanhang närmare angivas.

Sockerkontrollörernas allmänna åligganden äro enligt gällande ordningsstadga av den 23 juli 1908 att i den ordning, förste kontrollören bestämmer, utöva tillsyn vid fabriken samt att därvid med noggrannhet övervaka, att de för kontrollen givna stadganden städse iakttagas. Närmare specificerat består deras arbete i övervakande av fabriken, så att intet socker olovligt dit införes eller därifrån utföres, vartill hör antecknande av in- och utförda sockerkvantiteter, samt övervakande av sockrets säckande, så att varje säck kommer att innehålla 100 kilogram socker, samt vid raffinaderierna vägningen av sockertoppar och lådor. I och för utförandet av dessa arbeten behövas inga speciella kunskaper förutom nödiga insikter i gällande författ.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 160 häft. (Nr 190.)

ningar och föreskrifter angående sockerbeskattningen, varemot det är av synnerlig vikt att till dessa befattningar erhålla fullt redbara och pålitliga personer, såsom ock dåvarande chefen för finansdepartementet vid föredragning den 6 mars 1905 av frågan om ny förordning rörande sockerbeskattningen i sitt anförande till statsrådsprotokollet för nämnda dag framhöll. På grund av anförda förhållanden bestämdes dagarvodet till sex kronor.

Redan under år 1911 hade åtskilliga vid kontrollen över sockerbeskattningen inom Malmöhus och Skaraborgs län anställda kontrollörer anhållit om en förhöjning i det dem tillförsäkrade dagarvodet till 8 kronor, att utgå från och med den 1 september 1912.

Kontrollstyrelsen och statskontoret, som hördes över ifrågavarande framställningar, avstyrkte desamma, och fann Kungl. Maj:t enligt beslut den 23 februari 1912 förberörda framställningar icke kunna bifallas.

Innan ännu Kungl. Maj:t meddelat detta beslut, hade genom en inom andra kammaren väckt motion frågan om höjning av sockerkontrollörernas dagarvoden till åtta kronor blivit underkastad jämväl riksdagens prövning. Motionen blev emellertid av riksdagen avslagen.

Härefter hade på hösten 1912 vissa kontrollörer vid sockertillverkningen inom Malmöhus län ävensom kontrollörerna inom Kristianstads och Hallands län hos Kungl. Maj:t anhållit om dagarvodets förhöjning till åtta kronor. Över berörda framställningar hördes Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län samt kontrollstyrelsen och statskontoret. Samtliga dessa myndigheter tillstyrkte numera den ifrågasatta arvodesförhöjningen, därvid de huvudsakligast åberopade de alltmer stegrade levnadskostnaderna. Vid prövning av berörda framställningar beslöt Kungl. Maj:t den 11 april 1913 avlåtan av proposition till riksdagen med förslag till sådan ändring i sockerbeskattningsförordningen, att kontrollörerna skulle komma i åtnjutande av den begärda arvodesförhöjningen.

Vid tillstyrkandet av berörda proposition framhöll dåvarande chefen för finansdepartementet, bland annat, att han kommit till den uppfattningen, att de år efter år stegrade levnadsomkostnaderna i och för sig kunde anses utgöra skäl för en höjning av sockerkontrollörernas arvoden.

Vid propositionens behandling i bevillningsutskottet anförde emellertid utskottet, att då det icke ens påståtts, vare sig av de hörda myndigheterna eller av föredragande departementschefen, att någon svårighet skulle yppats att med dåvarande löneförmåner anordna effektiv kontroll och erhålla för uppdraget lämpliga personer i tillräcklig mängd, utskottet ansåge giltiga skäl saknas för ökande av dessa förmåner.

I överensstämmelse härmed blev propositionen, enligt vad riksdagen i skrivelse den 30 maj 1913 anmälde, av riksdagen avslagen.

Även 1914 års tidigare riksdag fick tillfälle att taga frågan om förhöjning av sockerkontrollörernas dagarvoden under omprövning, i det att inom vardera kammaren motioner härom blivit väckta. Motionerna blevo dock ånyo avstyrkta av bevillningsutskottet, som anförde att utskottet ej kunnat finna, att vare sig i motionerna eller eljes i de faktiska förhållandena tillkommit något av betydelse, som riksdagen icke vid de föregående tillfällena

av denna frågas behandling kunnat bedöma. I enlighet härmed blevo även dessa motioner av riksdagen avslagna.

I en till Kungl. Maj:t i slutet av år 1915 ingiven skrift hade vissa kontrollörer vid sockertillverkningen inom Malmöhus län ånyo gjort framställning om förhöjning i dagarvode från sex till åtta kronor.

Till stöd härför framhölls, att i de framställningar om förhöjt dagarvode, som lägo till grund för avlåtandet av proposition till 1913 års riksdag, särskilt åberopats de dåmera stegrade levnadsomkostnaderna, samt att, om alltså sockerkontrollörernas ekonomiska förhållanden redan vid nämnda tidpunkt varit synnerligen svåra, desamma under den rådande dyrtiden måste vara än mera bekymmersamma, i synnerhet då man toge i betraktande, att med det sockerkontrollören tillkommande dagarvode av sex kronor mången gång en familj av 4 å 5 personer skulle försörjas.

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län i infordrat yttrande förordat bifall till framställningen, avgav härefter jämväl kontrollstyrelsen ett den 25 februari 1916 dagtecknat utlåtande. I detta utlåtande anförde kontrollstyrelsen:

»Såsom skäl för sin framställning hava sökandena åberopat, bland annat, den nu rådande tryckande dyrtiden med därav följande svårighet att med en dagsinkomst av 6 kronor bestrida vad till livets nödtorft hör. Frånsett detta tillfälliga förhållande anser kontrollstyrelsen, att de under senare åren konstant stegrade levnadsomkostnaderna tillräckligt motivera en höjning i sockerkontrollörernas dagarvode.

Då det vidare är av synnerlig vikt att till dessa befattningar erhålla fullt redbara och pålitliga personer, synes den omständigheten, att befattningen ej kräver särskild kompetens, icke böra föranleda bibehållande av en arvodesersättning, som vid konsumtionsskattesystemets införande för tio år sedan ansågs kunna tillsvidare sättas till 6 kronor per dag. Beträffande det förhållande, att ingen brist på sökande ännu yppat sig, är att erinra, att de allttjämt upprepade, med ökad styrka från kontrollörerna gjorda framställningarna om arvodesförhöjning dock vittna om en tilltagande misstämning inom denna kår, som ej bör förbises. Givet är nämligen, att ett tillmötesgående från statens sida i förevarande hänseende kan förväntas medföra ökat arbetsintresse hos kontrollörerna, vilkas vaksamhet under den långa dagliga tjänstgöringen är av ej ringa vikt för en fullt effektiv kontroll.

På sådana grunder finner kontrollstyrelsen de av bevillningsutskottet i utlåtandet den 13 maj 1913 (nr 48) framställda invändningar mot en sådan arvodesförhöjning, varom nu är fråga, ej böra stå hindrande i vägen för ett bifall till ansökningen.»

Sedan även statskontoret yttrat sig i ärendet, framlades proposition (nr 316) till 1917 års riksdag om ändring i, bland annat, bestämmelsen om kontrollörernas dagarvode och bifölls därvid av riksdagen vad Kungl. Maj:t föreslagit. I enlighet med vad ovan sagts utgår således för närvarande dagarvode med 8 kronor.

Såsom styrelsen redan förut erinrat framhöll departementschefen vid tillstyrkandet av propositionen den 11 april 1913 med förslag till arvodesförhöjning för sockerkontrollörerna, att de stegrade levnadsomkostnaderna redan

då kunde anses utgöra skäl för en höjning i deras arvode till 8 kronor. När en ersättning till detta belopp under de före världskriget rådande förhållanden ansågs skäligen, kan ifrågasättas, huruvida den år 1917 vidtagna förhöjningen från sex till åtta kronor ej var för knappt tillmätt. Prisstegringen har i allt fall sedan dess även normalt fortgått och bör föranleda till en ytterligare förhöjning i kontrollörsarvodet. I sitt över den år 1911 av en del kontrollörer gjorda framställningen om förhöjning i kontrollörsarvodet avgivna utlåtande framhöll kontrollstyrelsen, att för ifrågavarande befattningar ej behövdes någon särskild kompetens och att befattningarna, även om de i vissa fall söktes och innehades av personer i den samhällsställning att det då utgående dagarvodet, sex kronor, för dem vore att anse som relativt lågt, likväl ej finge jämföras med exempelvis kontrollörstjänsterna vid brännvinstillverkningen, på vilkas innehavare sedan gammalt vida högre fordringar blivit ställda. Sökandena själva hava nu anställt jämförelser i lönehänsende med vissa av de i affärsdrivande verken anställda. Rörande dessa, föreliggande spörsmål ovidkommande jämförelser saknar kontrollstyrelsen anledning yttra sig.

Kontrollstyrelsen, som för egen del anser, att ifrågavarande kontrollörer böra i någon mån kompenseras för den minskning i realvärdet av det dem tillerkända arvode, som de genom den normala prisstegringen fått vidkännas, får tillstyrka bifall till ansökningen på det sätt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen det dagarvodet till kontrollörerna vid sockerbeskattningen må utgå med 10 kronor.

Sedan kontrollstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 december 1915 framhållit, att styrelsen ansåge en revision av en del bestämmelser i 1907 års sockerbeskattningsförordning samt 1908 års ordningsstadga rörande sockerbeskattningen vara av behovet påkallad, samt hemställt om bemyndigande att för ändamålet tillkalla sakkunniga personer, bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 10 december samma år kontrollstyrelsen att såsom sakkunniga tillkalla två personer för att inom styrelsen deltaga i utarbetandet av förslag till förändringar uti omförmälda båda författningar. Med skrivelse den 21 oktober 1916 överlämnade därefter styrelsen förslag till ändrad lydelse av, bland annat, 25 § 4 mom. i sockerbeskattningsförordningen. I denna skrivelse anförde kontrollstyrelsen följande rörande ersättning till kontrollör för övertidsarbete:

»I 25 § 4 mom. hade de sakkunniga föreslagit den ändringen, att, där annan kontrollör än förste kontrollör haft längre tjänstgöringstid än sammanlagt 56 timmar i veckan, särskild ersättning för den överskjutande tiden skulle utgå med 1 krona 25 öre för timme. Detta förslag motiverades på följande sätt:

'Enligt de av kontrollstyrelsen utfärdade särskilda föreskrifter rörande kontrollen i sockerfabrikerna böra kontrollörer inkallas till sådant antal, att envar kommer att tjänstgöra i medeltal 8 timmar om dygnet. Härför erhålla de enligt 4 mom. av nu ifrågavarande paragraf dagarvode med 6 kronor. I praktiken är det i regel så ordnat, att, om en kontrollör en viss dag har längre tjänstgöringstid än 8 timmar, han en annan dag åtnjuter en motsvarande minskning i arbetstiden, och medeltalet per vecka blir således 56 timmar. Då längre tjänstgöringstid per vecka icke torde kunna utan särskild ersättning utkrävas av ifrågavarande tjänstemän och då de givetvis icke kunna få

uppbära mer än ett dagarvode för varje tjänstgöringsdygn, måste i sådana fall då göromålen kräva så lång tid, att de inkallade kontrollörerna icke på sin ordinarie tjänstgöringstid medhinna densamma, en extra kontrollör inkallas, och detta oavsett huruvida det extra arbetet kanske endast medför en eller ett par timmars tjänstgöring. Dylikt extra arbete utöver ordinarie tid kan dock ej alltid förutses; så t. ex. kan ju intagandet av ett parti socker draga något längre tid än som beräknats. Frånsett emellertid den sidan av saken, att det i många fall kan vara svårt att omedelbart anskaffa en extra kontrollör, är det ju uppenbart, att det vore till fördel i många avseenden, om i de fall, då endast någon kortare tids övertidsarbete erfordrades, de vid fabriken redan anställda kontrollörerna finge utföra detsamma mot särskild ersättning. Denna ersättning torde lämpligen kunna bestämmas till 1 krona 25 öre i timmen.

Till ledning vid avvägandet av den ifrågasatta övertidsersättningen synes hava tjänat bestämmelsen i 15 § 3 mom. ordningsstadgan rörande sockerbeskattningen, enligt vilken bestämmelse biträdande tillsyningsman erhåller för den tid, hans närvaro vid magasinet påkallas, gottgörelse med 1 krona 25 öre i timmen. Denna gottgörelse står i sådant förhållande till det dagarvode, 10 kronor, som ordinarie tillsyningsman enligt 25 § 6 mom. i förordningen uppbär för högst 8 timmars tjänstgöring, att båda komma att åtnjuta samma ersättning för timme eller 1 krona 25 öre. En tillämpning av denna grundsats på kontrollör med likaledes 8 timmars daglig tjänstgöring (i medeltal) skulle med nu gällande kontrollörsarvode, 6 kronor, innebära en extra ersättning för övertid av 75 öre i timmen. Då emellertid styrelsen, på sätt nedan nämns, vill förorda ett dagarvode för kontrollör av 8 kronor, har styrelsen stannat vid att nu föreslå ifrågavarande extra gottgörelse till 1 krona per timme i stället för av de sakkunniga föreslagna 1 krona 25 öre. Det må likväl påpekas, att de sakkunniga med detta belopp sannolikt önskat bereda en större ersättning för den extra tjänstgöringen än för den ordinarie, en synpunkt, som väl ej är så sällsynt vid övertidsarbete.

Med fullföljande av de sakkunnigas tankegång i övrigt har kontrollstyrelsen förtydligat momentet därhän, att ersättningen för övertidsarbete skulle utgå städse, då kontrollörs tjänstgöring överskridit ett medeltal av 8 timmar per dag, således även för tjänstgöring, som varat någon del av en månad och sedan upphört.»

Vad kontrollstyrelsen sålunda hemställt med avseende å denna extra gottgörelse, föreslog Kungl. Maj:t i proposition (nr 316) till 1917 års riksdag, som godkände förslaget i denna del, varefter i förordningens 25 § 4 mom. stadgades, att, om annan kontrollör än förste kontrollör under kalendermånad eller del därav tjänstgjort längre tid än i medeltal 8 timmar om dagen, utgår särskild ersättning för överskjutande antal timmar med 1 krona för timmen.

Ehuru de sakkunniga föreslagit dylikt extra gottgörelse med 1 krona 25 öre för timme, hade styrelsen av sparsamhetsskäl och för att ställa denna gottgörelse i vedertaget förhållande till utgående dagarvode föreslagit denna till 1 krona. Därest dagarvodet till kontrollör såsom nu ifrågasatts höjes att utgå med 10 kronor, torde skäl föreligga att jämväl höja ersättningen för övertidsarbete till 1 krona 25 öre per timme.

Ytterligare får kontrollstyrelsen i detta sammanhang upptaga till behandling frågan om ändring av den ersättning, kontrollör har att erlagga för av vederbörande fabrik till honom upplåtet kosthåll. I 25 § 5 mom. av 1907 års förordning angående beskattning av socker, sådant detta lagrum lyder enligt förordningen den 19 juni 1917 (nr 331) om ändrad lydelse av, bland annat, detta moment, stadgas, att tillverkare, oavsett sockerfabrikens belägenhet, är skyldig att på anmodan av Kungl. Maj:ts befallningshavande åt envar av kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot en ersättning av 1 krona 50 öre om dagen, vilket ersättningsbelopp avdrages från det vederbörande tillkommande arvudet och tillhandahålles tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Rörande ifrågavarande rätt, som funnits intagen jämväl i äldre förordningar, hade kommitterade för utredning av frågorna rörande ändrad lagstiftning om sockerbeskattningen i betänkande den 17 maj 1904, jämte det viss förändring i berörda stadgande föreslagits, anmärkt (sid. 125), att det till förekommande av varje slags mellanhavande mellan fabriken och kontrollpersonalen varit önskligt, att stadgandet fått fullständigt bortfalla. Då det emellertid icke ansågs otänkbart, att för någon av kontrollpersonalen under den tillfälliga tjänstgöringen vid fabrik, belägen på landsbygden, kunde möta svårighet att skaffa bostad och kost, upptogs i författningsförslaget (som innebar bibehållande av materialskattesystemet) skyldighet för tillverkaren att tillhandahålla boningsrum och kost, varvid dock begränsningen till fabrik å landsbygden ej blev utsagd. Som bekant blev omförmälda författningsförslag ej grundläggande för gällande lagstiftning, som i stället är fotad på konsumtionsskattesystemet. Kommitterade hade nämligen jämväl utarbetat ett utkast till förordning, avseende sistnämnda skatteform. I detta utkast, som med vissa jämkningar förelades 1905 års riksdag såsom Kungl. Maj:ts förslag, hade berörda stadgande om upplåtelse av bostad och kost huvudsakligen erhållit den lydelse, som det ännu har. Härvid är då att märka, att under det att skyldigheten för tillverkaren att skaffa *bostad* åt kontrollpersonalen är inskränkt till fabrik, belägen utom stad, köping eller municipalsamhälle, tillverkaren är pliktig att sörja för lämplig *kost* utan hänsyn till fabrikens belägenhet.

Beträffande tillhandahållande av kost är vidare att erinra, att då enligt förordningen den 19 maj 1893 angående beskattning av vitbetssockertillverkningen i riket (§ 14 mom. 5) ersättningen därför utgick med en krona om dagen för varje person, i förordningen den 2 juni 1905 om beskattning av socker (25 § 5 mom.) samma ersättning, med hänsyn till dåtidens prisförhållanden, bestämdes till två kronor om dagen.

Från kontrollörerna framställdes emellertid sedermera klagomål däröver, att efter ett sådant avdrag jämte det ytterligare avdrag av en krona om dagen, som tillkomme, därest tillverkaren åt kontrolltjänsteman upplåtit bostad, kontrollörernas arvode, sex kronor, så väsentligt reducerades, att återstoden icke utgjorde skäligen ersättning för kontrollarbetet. Med anledning härav och då det belopp, varmed ifrågavarande ersättning för tillhandahållen kost utginge, kunde anses vara utan nämnvärd betydelse för sockerfabrikerna, föreslogs i proposition nr 81 till 1907 års riksdag, att nämnda ersättning skulle nedsättas

till en krona om dagen. Den föreslagna förändrade bestämmelsen inflöt sedermera i nu gällande förordning om beskattning av socker (25 § 5 mom.).

I sammanhang med den år 1917 beslutade ökningen av kontrollörernas dagarvode från 6 till 8 kronor vidtogs sedermera åter en höjning av omförmälda kostersättning. Förslaget härom utgick från kontrollstyrelsen, som i sitt den 25 februari 1916 avgivna utlåtande över då gjord framställning i arvodesfrågan hemställde, bland annat, att ersättningen för tillhandahållen kost skulle bestämmas till 1 krona 50 öre för dag. Till stöd för detta förslag anförde styrelsen följande.

»Av en utav kontrollstyrelsen föranstaltad utredning har inhämtats, att kontrollörerna på vissa platser genom särskilda åtgöranden förskaffat sig en högre behållen dagavlöning än vad författningen avsett. Därvid har tillgått så, att kontrollör, som fått vidkännas en kronas avdrag per dag för upplåtet kosthåll, antingen ej dagligen eller blott till någon del dagligen begagnat sig av ifrågavarande upplåtelse, men från innehavaren av det anvisade inackorderingsstället uppburit skillnaden mellan den av sockerfabriken till denne erlagda avgiften och betalningen för den verkligen förtärda kosten. För att råda bot för omförmälda missförhållande har nu, i sammanhang med frågan om ökningen av dagarvodel, föreslagits att höja kontrollörens bidrag för kost till 1 krona 50 öre för dag; och har därvid anförts, att genom en dylik höjning vinsten på berörda förfarande skulle bli alltför liten för att locka till missbruk av omnämnd beskaffenhet.

Även ett fullt regelrätt anlåtande av kost genom tillverkarens försorg är med nu stadgade låga avdrag å dagavlöningen uppenbarligen ägnad att ställa de kontrollörer ogynnsammare, vilka ej kunna eller vilja begagna sig av den medgivna rätten. I den mån det fastställda bidraget närmar sig den verkliga kostnaden för mathållningen, bliva avlöningsförhållandena mera likformiga bland kontrollörerna. Särskilt från denna synpunkt sett anser kontrollstyrelsen det framställda förslaget vara synnerligen beaktansvärt, men vill uttryckligen betona, att en författningsändring i angiven riktning ej bör vidtagas annat än i sammanhang med en arvodesförhöjning för kontrollörerna. Det ersättningsbelopp, 1 krona 50 öre, som nu föreslagits för upplåten kost, är detsamma, som varit bestämt i 1873 och 1882 års förordningar angående beskattning av vitbetssockertillverkningen. En eventuell dylik förändring kommer att beröra även förste kontrollörerna.»

Vid ärendets föredragning för Kungl. Maj:t yttrade dåvarande chefen för finansdepartementet, på sätt framgår av det i Kungl. Maj:ts proposition nr 316 till 1917 års riksdag fogade utdraget av vederbörande statsrådsprotokoll, att det vore med en viss tvekan, departementschefen med en höjning i kontrollörsarvodelt försloge att förena en ökning i den ersättning, som av kontrollpersonalen utgäves och komme sockerfabrik tillgodo för kost till samma personal. Genom sistnämnda ökning hade kontrollstyrelsen velat förekomma missbruk, som skulle sägas ställa kontrollör i beroende av sockerfabrik. Ehuru departementschefen i princip utan vidare godkände ett sådant betraktelsesätt, kunde det emellertid ifrågasättas, huruvida den då anvisade vägen vore i förevarande avseende den lämpligaste. I sakens dåvarande läge hade departementschefen emellertid ingen annan utväg att föreslå, men ansåge sig dock

böra uttala den meningen, att detta beslut ifråga om kontrollörs ersättning till sockerfabrik för kost icke finge anses prejudicerande, i händelse vid närmare undersökning man skulle finna en annan väg till ordnande av det av kontrollstyrelsen anmärkta förfarandet vara lämpligare.

Kontrollstyrelsens av departementschefen sålunda tillstyrkta förslag i förevarande punkt blev av Kungl. Maj:t förelagt riksdagen och vann riksdagens bifall. För närvarande gäller alltså, att tillverkare är skyldig att, på anmodan av Kungl. Maj:ts befallningshavande, åt envar av kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot en ersättning av 1 krona 50 öre om dagen.

Nu föreligger emellertid enligt kontrollstyrelsens mening anledning att vid dagarvodets höjning i någon mån tillgodose även fabrikernas intressen härutinnan. I likhet med vad styrelsen i ett den 15 i denna månad avgivet utlåtande rörande höjning av brännvinskontrollörernas dagarvoden föreslagit, har styrelsen funnit sig böra nu hemställa, att den till fabrikerna utgående gottgörelsen för åt kontrollpersonalen tillhandahållen kost må höjas från 1 krona 50 öre till 2 kronor 50 öre. Dock tillåter sig styrelsen framhålla, att denna höjning i gottgörelsen bör ske endast för så vitt kontrollörspersonalens dagarvoden höjas på sätt styrelsen ovan ifrågasatt. Såsom styrelsen i oförmålda utlåtande den 15 september 1920 anfört vore måhända principiellt riktigast, att statsverket ensamt bestrede hela kontrollkostnaden vid samtliga de ställen, där skattepliktig tillverkning ägde rum inom området för kontrollen över såväl socker- som brännvins- och maldryckstillverkningen. Den nuvarande tidpunkten synes emellertid ej vara lämplig för en dylik förändring.

Slutligen får styrelsen meddela, att det beräknats att ett arvode till förste kontrollörerna vid sockerbeskattningen av 15 kronor per dag skulle under tillverkningsåret 1918—1919 hava medfört en ökad kostnad för statsverket av i runt tal 9,350 kronor och ett arvode till kontrollörerna av 10 kronor en ökning av i runt tal 62,600 kronor. Den föreslagna jämkningen i ersättningsbeloppet för övertidsarbete inverkar föga på kontrollkostnaderna.»

Under åberopande av vad sålunda anförts har kontrollstyrelsen överlämnat förslag till ändrad lydelse av 25 § 4 och 5 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker.

Statskontoret. Över ovanberörda framställningar har statskontoret den 14 oktober 1920 avgivit infortrat utlåtande och därvid anfört foljande:

»Den föreslagna förhöjningen av det redan år 1905 till 12 kronor bestämda dagarvodet för förste kontrollörerna med 25 procent till 15 kronor synes icke vara större än vad omständigheterna påkalla och får statskontoret alltså tillstyrka densamma.

Beträffande kontrollörernas dagarvode vill det synas statskontoret som om den förhöjning från det år 1893 bestämda beloppet 6 kronor till 8 kronor, som detta arvode år 1917 undergick, måhända var väl knappt tilltagen, vadan statskontoret för sin del icke vill motsätta sig den nu föreslagna ytterligare förhöjningen med 2 kronor till 10 kronor. Därest, såsom av kontrollstyrelsen

ifrågasatts, ersättningen till tillverkare för tillhandahållande åt kontrolltjänsteman av kost höjes från 1 krona 50 öre för dag till 2 kronor 50 öre, torde också denna åtgärd, vilken statskontoret jämväl anser sig böra tillstyrka, innebära ett vägande skäl för den begärda ökningen av dagarvodel.

Mot den föreslagna höjningen av ersättningen för övertidsarbete från 1 krona i timmen till 1 krona 25 öre synes intet vara att erinra.»

Med avseende å den av kontrollörerna gjorda framställningen i detta ämne torde få erinras, att till det arvode av 8 kronor om dagen, som enligt gällande författning utgår till denna personal, givetvis kommer dyrtidstillägg enligt allmänna regler. Arvodet, som tidigare utgjort 6 kronor för dag, höjdes genom beslut vid 1917 års riksdag till sitt nuvarande belopp.

Departementsschefen.

Förste kontrollörernas arvode, 12 kronor för dag, har kvarstått oförändrat sedan år 1905.

Kontrollstyrelsens av statskontoret tillstyrkta förslag har i huvudsak den innebörden,

att dagarvodel till förste kontrollör höjes från 12 till 15 kronor,

att dagarvodel för kontrollör höjes från 8 till 10 kronor,

att annan kontrollör än förste kontrollör äger, därest han under kalendermånad eller del därav tjänstgjort mer än i medeltal 8 timmar om dagen, för överskjutande antal timmar uppbära en ersättning av en krona 25 öre för timme, mot nu en krona,

att förste kontrollör, som ej är inkallad till tjänstgöring, men likvisst förordnas att verkställa förrättning, härför erhåller ett arvode av 15 kronor mot nu utgående 12 kronor om dagen, samt

att ersättning för kost, som det åligger tillverkare att tillhandahålla kontrollpersonal, som det önskar, höjes från 1 krona 50 öre till 2 kronor 50 öre om dagen.

Av huvudsakligen enahanda skäl, som jag tidigare i dag anført i fråga om förhöjd ersättning till kontrollpersonalen vid brännvins- och maltdryckstillverkningen, synes det mig billigt, att även förste kontrollörerna och kontrollörerna vid sockertillverkningen erhålla någon förbättring i sina förmåner. Att i samband därmed en förhöjning sker i den ersättning för kost, som tillverkare tillhandahåller kontrollpersonalen, torde jämväl vara av förhållandena påkallat. Jag är fördenskull beredd att för min del biträda kontrollstyrelsens av statskontoret förordade förslag i dessa hänseenden.

Kontrollkostnaderna vid sockertillverkningen torde, därest den föreslagna förhöjningen icke komme till stånd, för år 1922 kunnat beräknas till omkring 385,000 kronor. De nu föreslagna arvodesförhöjningarna

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 160 häft. (Nr 190.)

torde komma att belöpa sig, vad förste kontrollörer beträffar, till omkring 9,500 kronor och i fråga om kontrollörer till cirka 62,500 kronor, vadan anslagsbehovet i dess helhet torde komma att utgöra omkring 457,000 kronor. Kostnaden för sockerkontrollen har år 1919 uppgått till 342,394 kronor och år 1920 till 385,388 kronor. Till de nu anförda beloppen kommer givetvis dyrtidstillägg.

I sockerskatt har under år 1919 influtit omkring 19 miljoner samt under år 1920 cirka 27 miljoner kronor, varjämte samma skatt för år 1921 beräknats inbringa 19 miljoner och för år 1922 28.2 miljoner kronor.

Av de anförda siffrorna torde framgå, att den föreslagna ökningen i kontrollkostnaderna i jämförelse med den skatt, som kan beräknas inflyta, ej är synnerligen stor och i alla händelser måste anses fullt uppväga den risk, statsverket skulle ikläda sig på grund av den mindre effektiva kontroll, som kunde bliva en följd av en eventuell nödvändighet att anställa mindre kvalificerad arbetskraft än den nuvarande.

Till frågan om äskande av anslag för ovanberörda ändamål torde jag senare få återkomma.

Sedan föredragande t. f. departementschefen härefter uppläst ett förslag till förordning om ändrad lydelse av 25 § 4 och 5 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker, hemställde t. f. departementschefen, att nämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bil. litt. . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Martin Philipson.